

Kommunal- og distriktsdepartementet
postmottak@kdd.dep.no

Deres referanse:
Vår referanse: 2023/195
Dato: 07.12.2023
Publikasjonsnr.: NIM-B-2023-027

Innspill til veilederen «Utvalgsarbeid i staten» - om utredning av menneskerettslige problemstillinger

Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) har som hovedoppgave å fremme og beskytte menneskerettighetene i tråd med Grunnloven, menneskerettsloven og den øvrige lovgivning, internasjonale traktater og folkeretten for øvrig. Som ledd i dette har NIM har som oppgave å gi råd til Stortinget, regjeringen og andre myndighetsorganer i spørsmål om menneskerettigheter.

Vi henvender oss med dette til Kommunal- og distriktsdepartementet som redaktør for publikasjonen «Utvalgsarbeid i staten». Vi ønsker å gjøre departementet oppmerksom på at vi nylig har lansert to verktøy for utredning av menneskerettslige problemstillinger, som kan være av interesse for de som skal gjøre arbeid i eller for offentlige utvalg.

Det ene verktøyet er et metodisk oppslagsverk som har fått navnet «Veileder for utredning av menneskerettslige problemstillinger». Denne publikasjonen gir utredere noen verktøy til å bedre kunne identifisere menneskerettslige problemstillinger, og den samler en del av de rettskildemessige og metodiske problemstillingene som ofte går igjen når menneskerettslige problemstillinger kommer på bordet. Veilederen ble laget dels fordi NIM over tid har fått en del henvendelser fra blant annet departementer og direktorater om bistand til utredning av menneskerettslige problemstillinger, og dels fordi vi har sett mange eksempler på mangelfulle eller manglende menneskerettslige vurderinger i vedtak og utredninger fra det offentlige, blant annet under pandemien. En målsetning med veilederen er å gjøre utredere bedre i stand til å selv gjøre menneskerettslige vurderinger.

Verktøyet er tilgjengelig på NIMs hjemmeside: [Veileder for utredning av menneskerettslige problemstillinger – Kilder, tolkning, metode - Norges institusjon for menneskerettigheter \(nhri.no\)](#)

Det er også tilgjengelig på DFØs nettside for ressurser i utredningsarbeid:

[Andre veiledere til utredninger | DFØ \(dfo.no\)](#)

Det andre verktøyet er en database som samler alle anbefalingene til Norge fra FN de siste årene. I verktøyet «NIMs human rights tracker» kan man søke på tema,

konvensjon, ansvarlig departement, gruppe og andre kategorier, for å finne merknader eller anbefalinger Norge har fått fra FN. Verktøyet er tilgjengelig her:

[Internasjonale anbefalinger til Norge – en oversikt - Norges institusjon for menneskerettigheter \(nhri.no\)](#)

Målgruppen for verktøyene er alle som på en eller annen måte har behov for å undersøke kilder, følge opp anbefalinger og gjøre utredningsarbeid som handler om menneskerettigheter. Medlemmer og sekretariatsmedarbeidere for offentlige utvalg er en klart definert målgruppe for oss, fordi mye av tyngden i offentlig utredningsarbeid ligger i nettopp utvalgsmodellen.

Vi har allerede fått gode tilbakemeldinger på verktøyene fra flere offentlige utvalg som har funnet frem til dem. Vi ønsker derfor å be om at dere vurderer å ta inn en henvisning til verktøyene i veilederen «Utvalgsarbeid i staten». Vi ser at denne veilederen kort omtaler menneskerettigheter, under punkt 3 om Utredningsinstruksen, men at det ellers henvises fortløpende til verktøy og veiledninger der det passer. Et forslag kan være å inkludere en henvisning enten øverst på side 21 i dagens veileder, som redegjør for vurdering av prinsipielle spørsmål som en del av utredningsinstruksen, eller øverst på side 22, som redegjør kort for veiledningene som er samlet på DFØs nettsider. Som nevnt er verktøyet «Veileder for utredning av menneskerettslige problemstillinger» lenket til her.

Vi tar gjerne et møte om dere ønsker ytterligere forklaringer på verktøyene, eller om dere lurer på andre ting i denne forbindelse.

Vennlig hilsen
for Norges institusjon for menneskerettigheter

Gro Nystuen
Assisterende direktør

Kirsten Kolstad Kvalø
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.